

M. A. Akşit Koleksiyonundan

Bildirge

6a

Anne Haklarının Üstünlüğü Bildirgesi

Mother's Rights is the Supreme Right

19 Nisan 2013, 1. Çocuk Dostları ve Yenidoğan Kongresi Genel Kurulu

19-22 Eylül 2013 XIV. Perinatoloji Kongresi

23 Nisan 2014 XV. Perinatoloji Kongresi

Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Yenidoğan Dergisi; 1:5-10, 2016

Emzirme, Bebekler ve Anneler için Yaşamsal bir hakır

Breast Feeding is Vital Right for Baby and Mother

İlk 1000 Gün, 4. Kongresi Genel Kurulu, 5 Mart, 2016, Ankara, Türkiye

Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Yenidoğan Dergisi; 1:11-14, 2016

Giriş

Emzirme bir memeli olarak İnsanların Yaşaması, Büyüme ve Gelişmesi için gereklidir

İnsanın büyüme ve gelişmesi, bir memeli olarak yaşam hakkının oluşması ve sağlanması açısından Annenin en büyük, onurlu ve şerefli davranışı EMZİRMENİN İnsanlık Onuru Olan bir Davranış olarak irdelendiği Bildirge olarak sunulmaktadır.

2017 İlk 1000 gün Kongresinde Innocenti Bildirgesi temel alınarak, bu bildirgenin anlamı, emzirme suç değildir, masum davranıştır anlamı yerine, Emzirmeyi Koruma, Teşvik ve Desteklenmesi yaklaşımı ötesinde, Emzireme Onursal bir Davranıştır vurgusu ile, bir gurur, onur ve anne ve bebek ötesinde topluma bir saygınlık ifadesi olduğu, her memelinin emzirilme doğal hakkı temelinde önemi/anlamı vurgusu yapılmaktadır.

Emzirmenin Sağlanması

Emzirilme Memeliler için Yaşamsal bir Haktır.

Doğumdan itibaren memelilerin yaşaması açısından, tüm gereksinimlerini karşılayan bir oluşum olan emzirilme bir Yaşam Hakkı olarak verilmeli, bunu engelleyen her türlü boyutun önlenmesi açısından EMİZRME ONURSAL BİR DAVRANIŞTIR yaklaşımları gerekli olmalıdır.

Etik ilkelerin içinde en önemli boyut, ilk planda zararımızın dokunmaması vurgusu, ki bu aynı zamanda Ceza Kanununun amacında da suç işlenmesini önlemek olarak belirtilmektedir. Etik prensipler içinde yararlılık kuramı hem bebek ve hem anne yanında sosyal, kültürel ve toplumsal açıdan da belirgin faydası olmaktadır.

Emzirmenin eylem olarak yaşamın ilk altı ayında tek başına gerçekleşmesi, takiben bir yaşına kadar bir süre de ek gıdalar ile birlikte verilmesi biyolojik ve bilimsel bir realite olarak sunulurken, emzirilme oranının altıncı ayda %19 oranına düşmesi, emzirmenin doğrulanması açısından sorunların olduğunu belirtmektedir. Bu açıdan geniş açıdan ele alınmalıdır. Bunlar;

1-Emzirmenin sürdürülmesi. Ulusal ve Uluslararası boyutta gerek bireysel gerek ailesel ve toplumsal açıdan emzirmenin yapılması ve sürdürülmesi konusunda her türlü yaklaşımların yapılması, desteklenmesi ve etkin eyleme dönüştürülmelidir.

Bebek Dostu Hastane Girişimleri

1. Tüm sağlık personeline olağan, rutin olarak emzirme politikasını yazılı olarak tanımla, beceri kazanılmasını sağla, eğit
2. Sağlık bakım veren personelin bu politikayı uygulaması için beceri kazanmasını sağla, eğit
3. Tüm gebe annelerin emzirmenin yararları ve emzirmenin yapılabilmesi ile sürdürülmesi konusunda bilgilendir, beceri kazanmalarını sağla
4. Doğumdan ilk 30 dakika içinde emzirmenin başlayabilmesi, yapılabilmesi için, yardımcı ol, destek ol
5. Anneyi, bebekten uzak olsa bile, emzirmeyi ve sütün gelmesi konusunda gösterim, uygulama yap ve nasıl yapılacağı konusunda uygulamayı sağla, yardım et
6. Tıbbi gerekçe olmadığı sürece bebeğe sadece anne sütü ver ve emzirilmesini sağla, su bile verme
7. Aynı odada kalmalarını sağla (rooming in) ve 24 saat anne ile bebeğin birlikteliğini sağla
8. İstek ve arzu üzerine emzirmeyi teşvik et, cesaretlendir
9. Emzirilen bebeğe herhangi bir emzik veya yalancı meme verme
10. Hastane ve klinikten çıktıktan sonra da emzirme destek guruplarına katılmasını destekle, anneye bilgi sağlayabileceği, danışabileceği merkezleri belirle

WBW= World Breastfeeding Week 1 Ağustos Dünya Emzirme Haftası olduğunu tanımlayarak, buna göre bireysel ve toplumsal yaklaşımlar, eğitimler düzenlenmelidir.

2-Emzirmenin Başarısı. Emzirme konusunda 10 Basamak bilgilendirmesi açık ve net görülecek şekilde yapılmalı, Başarının Basamakları Sunulmalıdır.

1. Emzirme öncelikle tüm Memelilerin Yaşamı açısından olmaz ise olmaz koşullu bir boyuttur. Bu nedenle, ilkeler Emzirme açısından yazılı olarak ortaya konulup, tüm sağlık elemanları tarafından eşgüdüm ve iş birliği temelinde doğal yapılmalıdır.
2. Tüm sağlık elemanlarının bilgi ve becerisinin bu ilkelere uygun olarak oluşturulması ve geliştirilmesi
3. Tüm gebe kadınlara ve aile, çevresi dahil ulaşılabilen bireylere, emzirmenin boyutları; faydaları, katkıları ve İnsan olarak gereksinimi bilgilendirme ve beceri kazandırılmasına çalışılmalıdır, eğitilmelidir
4. Doğumdan hemen sonra emzirmenin bağlatılması, ilk 30 dakikanın önemi, ağza girecek ilk besin olmasının anlamı vurgulanmalıdır.
5. Annelere emzirmenin nasıl yapılacağı ötesinde, emzirme becerisinin kazandırılması, bunun sürdürülmesi ve bebek ayrı olsa bile anne sütünün alınıp, saklanması ve sonra verilmesi konusunda yaklaşımları yapabilmeleri
6. Tıbbi gereksinim olmadıkça, emzirme/anne sütü dışında, herhangi bir su, sıvı ve besin verilmesine gerek olmadığı açıklanmalıdır
7. Aynı odada kalarak/rooming-in, anne-bebek birlikteliği, tam gün boyunca, 24 saat, birlikteliğin çeşitli boyutta önemi
8. Arzuya göre emzirmenin yüreklendirmenin, cesaretlendirmenin, teşvikinin önemi,
9. Meme emen bebeğe emzik, ağza verilecek herhangi bir yapay cihaz verilmemesi
10. Destek gurupları olarak emzirmenin desteklenmesi, danışman anne veya eleman olarak başvurabilecekleri, sorunlarını iletebilecekleri sağlık kuruluşu; hekim, hemşire ve sağlıkçılarla iletişim kurmaları, iletişim adresleri ve kontroller önerilmelidir

3-Yaşamsal Gereklilik. Tüm uluslararası ve İnsan Hakları boyutu ile Etik ilkeler ve tüm insanlık boyutunda emzirmenin etkinleşmesi ve sürdürülmesinin önemi düşüncel ve uygulama boyutunda gerçekleşmesi yaşamsal olarak gerekli olduğu vurgulanmalı, kabul edilmelidir

4-Emzirmenin Gerçekleşmesi. Emzirmenin gerçekleşebilmesi amacı ile, bu süreçte maaşlı izinli sayılması ötesinde, emziren anneye ayrıca ek maaş/katkı sağlanması destekleme ötesinde gerçekleşmeli ve onlara bir doğal hak olarak tanınmalıdır.

Emzirmenin aktif yapılabilmesi

Tüm insanın/bebeğin olduğu her yerde emzirmenin gerçekleştirilmesi açısından yaklaşımlar.

- 1) Emzirme, anne hakkıdır.** Emzirtebilecek Anne/Kadın, emzirme boyutunda olan her kadın
- 2) Teşvik doğaldır.** Bir kural olarak emzirmenin desteklenmesi, teşvik edilmesi ve sağlanması
- 3) Suni beslenme önerilmez.** Suni beslenmenin sorunları, zararları ve riskleri
- 4) Anne sağlıklı olmalı.** Yaşamı boyunca annenin sağlık ve beslenme durumunun en üst seviyede oluşturulması
- 5) Acil durum için depo anne sütü.** Acil durumlarda bile, emzirmenin sağlanması, emzirmeye ara verilmemesi, anne sütü yerine başka gıda yerine, anne sütünün yedek alınıp bu durumlar için saklanması ve verilebilmesi
- 6) Gerekirse süt çekilir ve verilir** Anne sütü verilemeyecek durumlar için de yine süt anneler ile emzirmenin sağlanmaya çalışılması

Tüm Yöneticiler ve İdareciler ile sorumlular için vurgular, temelde sağlık elemanları bu kapsamda irdelenmelidir:

- 7) Emzirme bebeğin hakkıdır.** Öncelikle her bebek, emzirme hakkının sağlanması açısından gereken destek, hizmet ve bağımsız kendine özgü sürecin oluşturulması için çaba gösterilmelidir. Emzirme hakkı, tüm ailesel, çevresel ve kamu, kurum ve kuruluşlardan korunma ve gözetilmesi ile sağlanması amaçlanmalı, temel yaklaşım ve ilkeleşme olarak görülmeli ve uygulanma çabası gösterilmelidir. Bu amaçla Ulusal bebek ve genç çocuk beslenme yönetimlerinin tanımlamaları ile güçlendirilmesi, komiteler ile koordinasyonu ve kamu etkileşimi ve menfaat çatışması olmadan serbest, bağımsız olarak gurup oluşturulması
- 8) Bebek Dostu Hastane kavramı geliştirilmelidir.** Bebek Dostu Hastane Yaklaşımını (BFHI = **Baby Friendly Hospital Initiative**) tekrar yaşama döndürülmeli, bu yaratıcı boyutlu uygulamayı, gebelik, doğum ve yenidoğan ile çocuk sağlığı hizmeti verenlerden ve toplumsal temelli destek olarak yapılmalıdır. Bebek dostu hastane hizmetine, bebeğin kendisi ile anneye hizmete başta götürmeli, onların sorunlarına yardımcı, çözüme ulaştırmaya, uygulamaya yönelik olmalıdır.
- 9) Emzirme öğretilmelidir.** Minimum gereksinimlerle uluslararası ülkelerin uygulanması ve gerçekleştirilmesiyle ve koruma ve/veya sorunsuzluk boyutuna olmak üzere yapılanmasına çaba göstermek gereklidir. Burada anneye bebeği için bir uygulama, bebeği tutmasını öğretmek bile emzirmede önemli katkı sağlayabilir ama temelinde sevgi ve saygı olmalıdır.
- 10) En az 6 ay emzirmelidir.** Altı ay tam olarak anne sütü verilmesi, emzirmeyi gerçekleştirilmesi için annenin korunma ve gözetilmesi sağlanmalıdır. Annelik duygusu temelinde empati yaparak yaklaşım yapılmalı, zorlamalar ile güzelliklerin sağlanmasının olanaksız olduğu algılanmalıdır.
- 11) Emzirme danışmanlığı gereklidir.** Tüm sağlık hizmeti sunan personelin yüksek standartlarda emzirme ve emzirmenin sürdürülmesi konusunda danışmanlık ve uygulamasının gerçekleşmesi eğitimi, becerisi ve eğitebilecek yetenekte olması hem servis öncesi hem de evde bakım ile emzirmenin yapılabilmesi açısından uygun danışmanlık ve eylemi gerçekleştirebilmelidir, sorunlara yardımcı olabilmelidir
- 12) Temel yaşam hakkı sağlanmalıdır.** Tüm annelerin öncelikle yaşam hakkı ve temel sağlık hakkı ile insanlık hakları konusunda bilgilendirme, aydınlatmanın olgu/bebek ve durumlar temelinde yapılarak, teorik bilgi değil, uygulanabilir çözüme yönelik yaklaşımların sağlanması ile destek, danışmanlık ve çözüme yönelik olunması açısından yaklaşım yapılarak, rızanın alınması önemsenmelidir.
- 13) Beslenme, büyüme ve gelişme kriteridir.** Bebeklerin ve genç çocukların beslenmesi ve beslenme konusunda her boyutta ve açıdan izlenmesi ve değerlendirilmesi sistemlerini desteklenmesi hem bebek hem anne ile sosyal ve toplumsal açıdan uygulamaya yönelik yaklaşımları, önerileri ve bazı sorunlu ve anlamsız bilgilerden aydınlatılması gerektiği
- 14) Emzirme sosyal bir durumdur.** Emzirmenin temel ilke ve kuram olduğu bilinci ile bunun bebek ve anne birey açısından uygulanması ile toplumsal olarak da medya desteği sağlamalı, optimal bebek ve ufk çocuk beslenmesi açısından Emzirme haftaları gibi destekleyici toplantılara aktif katılmalıdır

15) Bilgilendirme ve rıza gereklidir. Birey bebek ve anne açısından koruyucu, destek verici ve uygulanabilecek yaklaşımları almalı, toplumu, özellikle gebe ve emziren anneleri çevre kirliliği ve sosyal olumsuz boyutlardan koruma ve bilimsel gerçekler ile bilgilendirme ve kimyasal katkıları ve besin durumları konusunda bilimsel kanıta dayalı yaklaşımları sunmalıdır

16) Emzirme, genel/global stratejidir. Genel/Global Strateji açısından kaynakların oluşması, kullanılması ve iyileştirilmesi konusunda destek, yapım ve sürdürülmesinde etkinlik oluşturmaktadır

17) İzlem ve gelişme yapılmalıdır. İzlem ile gelişme ve oluşan boyut, sağlanan veya sağlanamayan durum ve süreç konusu belirli gereken aralıklarla gelişim ve olumlu değişim için değerlendirilmelidir

Burada emzirme ile tüm boyut ile desteklenme öngörülmektedir.

Bebek Dostu Hastane Girişimleri

- 1) Tüm sağlık personeline olağan, rutin olarak emzirme politikasını yazılı olarak tanımla, beceri kazanılmasını sağla, eğit
- 2) Sağlık bakım veren personelin bu politikayı uygulaması için beceri kazanmasını sağla, eğit
- 3) Tüm gebe annelerin emzirmenin yararları ve emzirmenin yapılabilmesi ile sürdürülmesi konusunda bilgilendir, beceri kazanmalarını sağla
- 4) Doğumdan ilk 30 dakika içinde emzirmenin başlayabilmesi, yapılabilmesi için, yardımcı ol, destek ol
- 5) Anneyi, bebekten uzak olsa bile, emzirmeyi ve sütün gelmesi konusunda gösterim, uygulama yap ve nasıl yapılacağı konusunda uygulamayı sağla, yardım et
- 6) Tıbbi gerekçe olmadığı sürece bebeğe sadece anne sütü ver ve emzirilmesini sağla, su bile verme
- 7) Aynı odada kalmalarını sağla (rooming in) ve 24 saat anne ile bebeğin birlikteliğini sağla
- 8) İstek ve arzu üzerine emzirmeyi teşvik et, cesaretlendir
- 9) Emzirilen bebeğe herhangi bir emzik veya yalancı meme verme
- 10) Hastane ve klinikten çıktıktan sonra da emzirme destek gruplarına katılmasını destekle, anneye bilgi sağlayabileceği, danışabileceği merkezleri belirle

WBW= World Breastfeeding Week 1 Ağustos Dünya Emzirme Haftası olduğunu tanımlayarak, buna göre bireysel ve toplumsal yaklaşımlar, eğitimler düzenlenmelidir.

Tüm üreticiler, dağıtıcılar ve alım, satım ve ticaret ile uğraşanların Uluslararası Kodlara/Prensiplere göre yaklaşımları, emzirmeye destek, uygulanmasını teşvik ve sürdürülmesi konusundaki yaklaşımları.

18) Uluslararası standart içinde olmalıdır. Uluslararası konu ile ilgili tüm standartları ve tanımlamaları tam ve yerinde olarak kapsmalıdır, Dünya Sağlık Yapılanmasına dayanmalıdır ve bu boyut birey ve anne temelli olmak üzere, memnuniyeti oluşturmanın ötesinde, standartlar bir öngörü olarak temel olmalı, yaklaşımlar daima bunların üstünde olmalıdır

19) Tüm besinler gıda kodeksine uygun olmalıdır. Tüm gıdalar ve besinler, hem bebekler, her yaştaki çocuklar, hem de anneler için Codex Alimentarius standartlarında olmalı ve en az bunları kapsamalı, uygulamada daha üstün boyutlarda olması beklenmelidir.

Tüm finans kuruluşları ile emzirme ile ilgili yan-dal veya ilgisi olan yaklaşımlar.

20) Aileye ekonomik katkı sağlanmalıdır. Optimal emzirme ve beslenmenin tamamlanması, desteklenmesi, temelde annenin sağlığı ve beslenmesi üzerine olmak üzere, besin çeşitliliği, uygulaması, besinlerin hazırlanması, üretimi, izlenmesi, yenilme ve beğenilmenin olması, iştah ile tüketilmesi, bir politika olarak amaç ve güdü olarak benimsenerek, hem ekonomik fakirliğin önlenmesi, aileye ekonomik katkı, sosyolojik ve ekonomik gelişmeleri ve yeterliliğin sürdürülmesi açısından da önemsenmelidir.

21) Emzirme bireysel olduğu kadar, ailesel ve toplumsal boyuttur.

Bireysel, ailesel ve toplum olarak, yönetim kapsamında da formüle edilmesi, uygulanması ve izlenmesi ile bebek ve genç çocukların beslenme boyutları Bebek Dostu Kavramında da ele alınmasını gerektirir.

22) Emzirme ile bebekteki gelişme, gelecekteki alanları da kapsmalıdır. Global strateji nedeniyle birey, anne ve aile temelinde olmak üzere, gelecekteki alanlar ve kapasitenin gereksinimlere göre yapılandırılması ile desteklenmesi, teknik ve eğitsel boyutun uygulanabilir boyutta ve gelişime açık olması hedeflenmelidir.

23) Emzirmeye olumlu yaklaşımlara destek çıkılmalıdır. Uygulamaya yönelik araştırma, değerlendirme ve yorumlamaya destek, uygulama ve gelişim boyutuna destek ötesi, yaklaşım yapılması olanaklı olmalıdır (Support operational research).

24) Eğitim programlarında emzirme olmalıdır. Eğitim programlarının bilgi ve uygulama ile beceri kazanılmasını ve emzirmenin gerçekleşmesi, iyileştirilmesi ve sürdürülmesi konusunda devamlı iyileştirme, gelişim ve inovasyon prensipleri içinde olması ile, ekonomik boyutlu, fakirliği azaltıcı, değer üretici, sağlıklı olmanın çok yönlü gelişimi temelinde olması sağlanmalıdır.

Toplum ilgisi ve kamu-toplumsal olmayan kuruluş ve kurumların yaklaşımları.

25) Sağlık elemanları emzirme konusunda mesleki beceri kazanmalıdır. Emzirme ve anne sütü konusunda sağlık elemanlarının eğitimi ve toplum çalışanları ile sorumlularının da katkısı ve eğitimi ile birlikte, iş birliği ve eşgüdüm ile kooperasyonu arttırmak, geliştirmek ve sürdürülmesi temelinde, beslenme uygulamaları ile emzirme boyutunun da korunması, teşviki ve desteklenmesi büyük öncelik olarak ele alınmalıdır.

26) Emzirme karşıtlığı suç kapsamındadır. Uluslararası prensiplere uymayan ve bir bakıma emzirme hakkı konusunda olumsuz herhangi bir bilgi veya yaklaşımlara dikkate edilmesi bunlara sessiz kalmayacağı ve her türlü hukuksal yasal ve yönetmeliklerin etkinliği oluşturulmalıdır.

27) Emzirme dışında bir menfaat ilişkisi oluşturulamaz. Menfaat ve çıkar çatışmalarından korunarak yönetim tarafından rehberlik ve bir taraf olarak olunması ile uygulama ve yaklaşımlar net olarak tanımlanmalı, sağlık elemanları olarak ve bebek, küçük çocuk ile anne ve ailesi temelinde, çıkar ilişkisinden uzak olunmalı ve bu yaklaşımlardan kaçınılmalıdır.

Sonuç

Emzirme sadece annenin bebeğini beslemesi ötesinde, bir sosyal ve kültürel boyutu olan ve toplumsal sonuçları ile önemli bir olgu olduğu kabul edilen yaklaşım olmasına karşın, uygulanma oranındaki düşüklüğün bazı faktörlere bağlı olarak oluşması da bir gerçektir. Emzirme, ilk etik boyutu kavraması, mutluluk, doyma, tatmin ve sevgiyi algıladığı anlardır.

Sağlık uygulaması önce bireyi ve en yakını olarak anneyi temel alması nedeniyle, genel bilgi açısından olmasa bile, bireysel uygulama boyutunda ve sürecinde oluşmadığı, yardım, destek ve katkı sağlama yerine sadece bilgi ve “Anne sütü en idealdir, bebeklerinizi emziriniz” gibi sloganlarla bu yaklaşımın oluşmadığı ve sürdürülemediği görülmektedir.

Bu açıdan *Emzirme Masum Yaklaşım* kapsamında irdelemenin doğrusal olmadığı, **Emzirme, Onurlu Davranış** yaklaşımına gelerek olay bakılmalıdır. **Innocenti Bildirgesi** yaklaşımında olay masum, doğal yerine, birey hakkı yaklaşımı ile yeniden yapılandırılarak sunulmaktadır.